

**TOSHKENT SHAHRI UCHTEPA TUMANI SHIFOKORLARINI
BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA DISPLAZIYASI HAQIDA XABARDORLIGI BO'YICHA
SO'ROVNOMA**

**Dotsent t.f.n Abdullayeva Dilorom Telmanovna, dotsent t.f.n Abdullayeva Dilafruz
G'ayratovna, Sayfiddin Hoji Qadriddin Shuhrat o'g'li, Xolmonov Dilshod Shuhrat o'g'li**

Toshkent tibbiyot Akademiyasi, Toshkent, O'zbekiston

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7652543>

Annotatsiya: Maqolada Toshkent shahridagi birlamchi tibbiy yordam shifokorlari o'rtasida o'tkazilgan so'rov natijalari keltirilgan.

Toshkentlik amaliyotchilarning aksariyati surunkali kasalliklar patogeneza yotgan KTD ning tashqi fenotipik belgilari va disembrionenez stigmalarini yaxshi bilishmaydi.

Kalit so'zlar: bolalar, so'roq, biriktiruvchi to'qima displaziya, fenotipik xususiyatlar, disembrionenez stigmalar

**АНКЕТА ПО ОСВЕДОМЛЕННОСТИ О ДИСПЛАЗИИ СОЕДИНИТЕЛЬНОЙ
ТКАНИ ВРАЧЕЙ УХТЕПИНСКОГО РАЙОНА ГОРОДА ТАШКЕНТ**

Аннотация: В статье представлены результаты опроса, проведенного среди врачей первичного звена Ташкента.

Большинство практикующих врачей Ташкента не знакомы с внешними фенотипическими признаками КТД и стигмами дисэмбриогенеза, которые лежат в патогенезе хронических заболеваний.

Ключевые слова: дети, анкетирование, дисплазия соединительной ткани, фенотипические особенности, стигмы дисэмбриогенеза.

**QUESTIONNAIRE ON THE AWARENESS OF CONNECTIVE TISSUE
DYSPLASIA OF THE DOCTORS OF UCHTEPA DISTRICT OF TASHKENT CITY**

Abstract: The article presents the results of a survey conducted among primary care physicians in Tashkent.

Most of the practitioners from Tashkent are not familiar with the external phenotypic signs of KTD and dysembryogenesis stigmas, which lie in the pathogenesis of chronic diseases.

Keywords: children, questioning, connective tissue dysplasia, phenotypic features, stigmas of dysembryogenesis

KIRISH

Biriktiruvchi to'qima displaziyasi keng tarqalgan kasalliklar turiga kiradi. Hozirgi kunda ko'pgina surunkali kasalliklar asosida biriktiruvchi to'qima displaziyasi yotadi. Biriktiruvchi to'qima displaziyasi embrional rivojlanish davrida biriktiruvchi to'qimaning shakllanishi buzilishi oqibatida kelib chiqqanligi sababli ushbu turdagi kasalliklar post embrional davrda fenotipik belgilarning asta sekin rivojlanishi bilan ahamiyatlidir. Ushbu so'rovnoma O'zbekiston Respublikasi, Toshkent shahri, Uchtepa tumani 22,23,24,26,62-sonli oilaviy poliklinikalarning 149 nafar umumiy amaliyot shifokorlari o'rtasida biriktiruvchi to'qima displaziyasi haqida habardorligi o'rganilgan.

MAQSAD

Toshkent shahrida yashovchi bolalarda biriktiruvchi to'qima displaziyasi belgilari va uning tarqalishi haqida birlamchi umumiy amaliyot shifokorlarining xabardorlik darajasini o'rganish.

MATERIALLARA VA USLUBLAR

Uchtepa tumanidagi 22,23,24,26,62-sonli oilaviy poliklinika shifokorlar o'rtasida so'rov o'tkazildi. Tadqiqot so'rovnoma shaklida o'tkazildi. So'rovnoma ma'lum bir belgilar bilan

shifrlangan maxsus tuzulgan anketa tuzildi va ishlab chiqildi. Uchtepa tumanidagi 22,23,24,26,62-sonli oilaviy poliklinikaning 149 nafar shifokorga so'rovnoma tarqatildi.

NATIJA

So'rovnoma natijalariga ko'ra: 149 nafar shifokordan 68 nafari(45,6%) ijobiy javob bergan, 81 nafari(54,4%) salbiy natijani ko'rsatgan. Shifokorlardan 24 nafari(13,4%) biriktiruvchi to'qima displaziyasi belgilarini aniqlay olgan. Shifokorlarning hech biri ambulatoriya kartalarida biriktiruvchi to'qima displaziyasi belgilarini qayd etmadi. Shuningdek, fenatipik belgilar bo'yicha:

1. Kraniosefalik belgilar(10 ta belgi)-42,9%;
2. Og'izdagi o'zgarishlar(9 ta belgi)-55,9%;
3. Quloq shaklidagi o'zgarishlar(7 ta belgi)-52,6%;
4. Teri ko'rinishining o'zgarishlari(12 ta belgi)-55,8%;
5. Orqa miya o'zgarishlari(8 ta belgi)-41,1%;
6. Artikulyar belgilar(5 ta belgi)-60,4%;
7. Qo'llarning shakl o'zgarishlari(8 ta belgi)-70,8%;
8. Oyoq shaklidagi o'zgarishlar(6 ta belgi)-63,6%.

Stigma disembrionenez buzulishlar bo'yicha:

1. Ko'zning morfo-fiziologik o'zgarishlari(9 ta belgi)-48%;
2. Yurak-qon tomir tizimidagi o'zgarishlar(3 ta belgi)-42,2%;
3. O'pkadagi o'zgarishlar(4 ta belgi)-61,2%;
4. Qorin bo'shlig'idagi o'zgarishlar(9 ta belgi)-59,8%;
5. Siydik chiqarish tizimidagi o'zgarishlar(5 ta belgi)-50,8%;
6. Asab tizimidagi o'zgarishlar(5 ta belgi)-39,7% ni bilish darajasini tashkil etdi.

Yuqoridagi natijalarga asosan quyidagi tavsiyalar berildi:

1. Ushbu mavzu bo'yicha seminarlarni tashkil etish;
2. Umumiy amaliyot shifokorlari uchun biriktiruvchi to'qima displaziyasi haqida ko'rsatmalar berish;
3. BTD ni aniqlashda bemorlar uchun yanada ishonchli tashxis, davolash va profilaktika chorasi bo'lib xizmat qiladigan ikkinchi so'rovnoma tashkil etish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayeva D.T, Akhmedova G.Kh, Khudoykulov E.A, *Questionnaire for primary care physicians in Tashkent on connective tissue dysplasia*, **Journal NX- A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal**, Yanvar-2023, 83-89 betlar, <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/K3F96>;
2. Abdullayeva D.T, Abdullayeva D.G', Abdullayeva S.A, Sayfiddin Hoji Q.Sh, *Assobennosti diagnostika displaziya soedinitelny tikani u detey* (Особенности диагностики дисплазии соединительной ткани у детей), *International Journal of Education, Social Science & Humanities*, Fevral-2023, 306-313 betlar, <https://doi.org/10.5281/zenodo.7631800>;